

**УКРАЇНА
ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ПІВНІЧНИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ**

**УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ В
ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

№ 04-31/014

від 12 жовтня 2018 року

**за результатами державного фінансового аудиту виконання
бюджетної програми**

" Фінансова підтримка театрів "

за період з 01.01.2015 по 30.09.2018

Черкаси 2018

РЕЗЮМЕ**ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ
"ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ТЕАТРІВ"**

Об'єктом дослідження є кошти обласного бюджету, спрямовані протягом 2015-2017 років та I півріччя 2018 року на виконання даної програми через одержувачів бюджетних коштів.

Метою аудиту є оцінка законності та ефективності використання коштів обласного бюджету; визначення факторів, які сформували передумови формального відношення до виконання Програми.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових актів, підзаконних актів органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, що визначають порядок фінансування та використання коштів; управлінські рішення головного розпорядника, відповідального виконавця бюджетної Програми; вибіркова перевірка та аналіз первинних бухгалтерських та інших документів щодо діяльності об'єктів аудиту; інформації, отриманої за письмовими запитами від інших суб'єктів господарювання; аналіз матеріалів засобів масової інформації, Інтернет-видань; фінансова, бюджетна, статистична та оперативна звітності з питань аудиту.

За результатами дослідження сформульовано низку проблем та надано ряд пропозицій щодо критеріїв планування та використання коштів фінансової підтримки, які б гарантували поліпшення фінансового стану закладів культури.

Одержані результати можуть бути використані органами місцевого самоврядування, виконавчої влади та іншими зацікавленими органами при розробленні порядку фінансування та використання коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки установам, закладам та організаціям.

Державний фінансовий аудит проведено на виконання п. 4.3.2.2 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Північного офісу Держаудитслужби на III квартал 2018 року працівниками Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області у співпраці з фахівцями Департаменту культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської обласної державної адміністрації.

ЗМІСТ

I. Вступ.....	4
II. Структура аудиту.....	4
III. Опис об'єкта аудиту	
3.1. Оцінка програми.....	5
3.2. Оцінка результативних показників виконання програми.....	8
IV. Результати аудиту	18
4.1. Гіпотеза 1. Неналежний контроль за формуванням штатних розписів театрів, не проведення своєчасної оптимізації штатної чисельності працівників, дає можливість для створення штучної економії фонду оплати праці, не створює передумови ефективного використання коштів обласного бюджету та, як наслідок, призводить до недосягнення мети з якою надається підтримка.	
4.2. Гіпотеза 2. Відсутність порядку використання та недосконала система контролю за коштами обласного бюджету, виділеними на фінансову підтримку театрів, не дозволяють використовувати кошти в більш ефективний спосіб, та не забезпечують належне виконання результативних показників Програми.	
V. Висновки.....	35
VI. Пропозиції.....	37
VII. Джерела інформації.....	38
VIII. Додатки.....	41

I. ВСТУП

Говорячи сухим язиком вікіпедії **Театр** (місце видовища) - це вид сценічного мистецтва, що відображає життя в сценічній дії, яку виконують актори перед глядачами, а також установа, що здійснює сценічні вистави певним колективом артистів і приміщенням, будинком, у якому відбуваються вистави.

Але сучасний театр - дуже складне і багатогранне явище. Це місце, де можна побачити власне віддзеркалення, посумувати і посміятися над собою. Театр - мистецтво, яке не можна нічим замінити. Воно завжди на вустах. Перш за все, сучасний театр - це живий зв'язок часів.

На сьогодні пріоритетним напрямом діяльності театрів є створення, публічне виконання та публічний показ театральних вистав, інших творів театального мистецтва на сцені та на гастролях, організація мистецьких фестивалів, конкурсів та інших творчих заходів з метою збереження та розвитку театральної та національної спадщини.

Період сучасного розвитку театру цікавий і суперечливий. Він був відзначений політичними та соціальними змінами. В умовах ринкового господарювання значна частина закладів культури є економічно неприбутковою, але суспільно необхідною. З цього випливає, що суспільство (держава), яке зацікавлене в існуванні та розвитку культури, має створити такий правовий простір, в якому культура може існувати, залишаючись економічно неприбутковою, навіть за умов ринкової економіки.

Тож, однозначно на питання: «Чи потрібна нам культура», кожен відповідає, що безперечно так, бо без культури нема народу, бо культура – наша духовна скарбниця, бо це наше багатство, спадщина наших славних предків.

II СТРУКТУРА АУДИТУ

Мета аудиту: оцінка законності та ефективності використання коштів обласного бюджету; визначення факторів, які сформували передумови формального відношення до виконання Програми.

Об'єкт аудиту:

- кошти обласного бюджету, спрямовані на виконання даної програми:

2015-2016 роки за КТКВ 110102 «Театри»;

2017 рік за КПКВ 2414020 «Театри»;

2018 рік за КПКВ 1014010 «Фінансова підтримка театрів» -

(далі – Програма, бюджетна програма «Фінансова підтримка театрів»).

Обмеження щодо проведення аудиту:

- часові 2015-2017 роки та 9 місяців 2018 року;
- географічні – м. Черкаси;
- масштабні – кошти обласного бюджету для надання фінансової підтримки обласним театрам.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових актів, підзаконних актів органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, що визначають порядок фінансування та використання коштів; опрацювання даних фінансової, статистичної та оперативної звітності головного розпорядника бюджетних коштів, одержувачів бюджетних коштів; оцінка показників діяльності об'єктів аудиту; аналіз здійснених витрат і результатів; перевірка законності використання коштів; оцінка ефективності використання коштів; аналіз інформації, отриманої за письмовими запитами від інших суб'єктів господарювання; опрацювання матеріалів засобів масової інформації, Інтернет-видань.

Учасники аудиту:

- Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області;
- Управління культури Черкаської обласної державної адміністрації (до 28.02.2017, далі – Управління культури, орган управління);
- Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської обласної державної адміністрації (з 01.03.2017, далі – Департамент культури, орган управління);
- Комунальний заклад «Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т.Г.Шевченка Черкаської обласної ради» (далі – Театр ім. Т.Г.Шевченка);
- Комунальний заклад «Черкаський академічний театр ляльок Черкаської обласної ради» (далі – Театр ляльок).

III. ОПИС ОБ'ЄКТА АУДИТУ

3.1. Оцінка програми

В Черкаській області здійснює свою діяльність *Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т.Г.Шевченка*.

Пересувний робітничо-колгоспний театр був створений у 1932 році.

У 1939 році з нагоди 125-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка театру присвоєно ім'я Великого Кобзаря.

У 1954 році в зв'язку з утворенням Черкаської області театр реорганізовується в стаціонарний драматичний театр імені Т.Г.Шевченка, а з 1963 року йому надається остаточний статус - Черкаський обласний державний український музично-драматичний театр імені Т.Г.Шевченка.

25 квітня 2006 року Міністерством культури і туризму України був підписаний наказ про надання Черкаському театру - статусу академічний.

За роки своєї творчої діяльності колектив здійснив понад 500 постановок за п'єсами української, російської, зарубіжної класичної та сучасної драматургії. На сцені театру втілено багато різноманітних за жанром та тематикою високохудожніх творів, які стали здобутками колективу на ниві театрального мистецтва.

Художнє керівництво театру майже 38 років незмінно очолював народний артист України Алім Ситник. Нині театр очолює директор-художній керівник, заслужений діяч мистецтв України Петро Петрович Ластівка.

Сьогодні в репертуарі театру понад тридцять вистав для дорослого глядача та десять для дітей та юнацтва. Основні принципи формування нового репертуару: актуальність, національна ідея, творчий пошук, художня досконалість, світовий контекст.

Поряд з музично – драматичним театром в області працює ***Черкаський академічний театр ляльок***.

Черкаський театр ляльок відкрився у листопаді 1965 року. Засновникам театру Аллі та Володимиру Мальцевим вдалося за лічені місяці підготувати невеличкий колектив до серйозної творчої роботи. До складу театру увійшли численні студійці і вихованці лялькового гуртка.

У 1970 році театр отримав статус «Черкаського обласного театру ляльок».

У 2006 році театр отримав почесний статус «академічного».

В репертуарі театру біля тридцяти вистав для дітей і чотири вистави для дорослих.

Театр представляв Україну на XXI Світовому Конгресі UNIMA і став дипломантом Всесвітнього фестивалю театрів ляльок в м. Ченду (КНР), брав участь у 28 Міжнародному фестивалі театрів для дітей в м. Набуль (Туніс), Міжнародному фестивалі країн Азійсько-Тихоокеанського регіону у м. Наньчун (КНР) (диплом Журі фестивалю «За візуальний артистизм»), неодноразово ставав дипломантом Міжнародного фестивалю в м. Містельбах (Австрійська Республіка).

Художнє керівництво театру очолює директор-художній керівник театру – заслужений працівник культури України Любов Величко. Мистецьку самобутність театру визначає творчість головного режисера – заслуженого діяча мистецтв України, кандидата мистецтвознавства Ярослава Грушецького, головного художника театру – лауреата премії Кабінету Міністрів України ім. Лесі Українки Каріни Чепурної та інших, не менш талановитих діячів культури.

Тож, в сучасних умовах одним із пріоритетних напрямів реалізації державної політики в галузі культури є стимулювання її розвитку та активна підтримка професійної творчої діяльності.

Щорічно рішеннями обласної ради про обласний бюджет на відповідний рік затверджуються видатки за бюджетною програмою «Фінансова підтримка театрів».

Протягом 2015-2017 років та I півріччя 2018 року до рішень Черкаської обласної ради [33-36] неодноразово вносились зміни, пов'язані зі змінами в фінансуванні.

Метою Програми та її основними завданнями є інформування і задоволення творчих потреб інтересів громадян, їх естетичне виховання, розвиток та збагачення духовного потенціалу.

Напрями використання бюджетних коштів:

поточні видатки

- оплата праці;
- нарахування на оплату праці;
- предмети, матеріали, обладнання і інвентар;
- оплата послуг, крім комунальних;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв;

капітальні видатки

- придбання обладнання і предметів довгострокового користування.

Головними розпорядниками коштів визначено:

- Управління культури Черкаської обласної державної адміністрації (до 28.02.2017);

- Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської обласної державної адміністрації (з 01.03.2017).

Одержувачі бюджетних коштів за Програмою:

- Комунальний заклад «Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т.Г.Шевченка Черкаської обласної ради»;

- Комунальний заклад «Черкаський академічний театр ляльок Черкаської обласної ради».

Розподіл коштів обласного бюджету між театрами на плановий бюджетний період здійснювався головним розпорядником з урахуванням розрахунків та обґрунтувань за кожним напрямком використання коштів обласного бюджету, поданих театрами.

Водночас, порядок використання коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки обласним театрам, який би визначав і регулював

механізм використання коштів обласного бюджету, передбачених загальним фондом на надання фінансової підтримки обласним театрам для покращення їх основних виробничих і фінансових показників, відсутній.

Одержання та використання коштів обласного бюджету відображається в документах бухгалтерського обліку та фінансової звітності театрів в установленому законодавством порядку.

Виконавці Програми щоквартально інформують Департамент культури про фактичне використання коштів фінансової підтримки в розрізі кодів економічної класифікації видатків, та про забезпеченість по заробітній платі з нарахуваннями працівників, а також надають інформацію про виконання основних показників паспорту Програми.

Водночас, дані оперативного звітування, запровадженого головним розпорядником, не забезпечили створення такої методики контролю за фінансовими ресурсами, яка б дала можливість не тільки законно і ефективно їх використовувати, а й заощаджувати.

3.2 Оцінка результативних показників виконання Програми

На виконання заходів Програми на 2015-2018 роки театрам затверджено (з урахуванням внесених змін) бюджетних асигнувань за загальним фондом на суму 11713,17 тис. грн, 11786,56 тис. грн, 18036,70 тис. грн, 19676,40 тис. грн відповідно за роками, та за спеціальним фондом в 2015 році на суму 274,99 тис.грн, в 2017 році – 265,00 тис.гривень.

Фактично на виконання Програми у 2015-2017 роках та за I півріччя 2018 року спрямовано за загальним фондом 11713,16 тис. грн, 11694,28 тис. грн, 18035,22 тис. грн, 8992,79 тис. грн відповідно за роками, та за спеціальним фондом в 2015 році на суму 274,99 тис.грн, в 2017 році – 265,00 тис.гривень.

Тож, фінансування театрів забезпечує майже на 100% затвержені асигнування.

Стан фінансування бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Стан фінансування бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки

Звітний період	найменування	тис.грн.								
		Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
		План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

2015	Всього за загальним фондом, у т.ч.	8 748 ,82	8 748, 82	100	2 964, 35	2 964 ,34	99,9	11713,17	11713,16	99,9
	Оплата праці	5805,00	580,500	100	2055,26	2055,26	100	7860,26	7860,26	100
	Нарахування на оплату праці	2110,70	2110,27	100	740,47	740,47	100	28507,45	28507,45	100
	Предмети, матеріали, обладнання і інвентар	40,00	40,00	100	24,47	24,47	100	64,47	64,47	100
	Оплата послуг, крім комунальних	90,00	90,00	100	74,00	74,00	100	164,00	164,00	100
	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	703,55	703,55	100	70,14	70,13	99,9	773,69	77,368	99,9
	Всього за спеціальним фондом, у т.ч. придбання обладнання і предметів довгострокового використання	274,99	274,99	100				274,99	274,99	100
	Разом	9023,82	9023,82	100	2964,35	2964,34	99,9	11988,17	11988,16	99,9
2016	Всього за загальним фондом, у т.ч.	8747,96	8656,00	98,9	3038,60	3038,28	99,9	11786,56	11694,28	98,6
	Оплата праці	6504,30	6504,30	100	2393,20	2393,20	100	8897,50	8897,50	100
	Нарахування на оплату праці	1448,20	1448,20	100	521,50	521,50	100	1969,70	1969,70	100
	Предмети, матеріали, обладнання і інвентар	16,00	16,00	100				16,00	16,00	100
	Оплата послуг, крім комунальних	34,00	34,00	100	40,00	40,00	100	74,00	74,00	100
	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	745,46	653,50	87,9	83,90	83,58	99,9	829,36	737,08	93
2017	Всього за загальним фондом, у т.ч.	12994,50	12993,03	99,9	5042,20	5042,18	99,9	18036,70	18035,22	99,9
	Оплата праці	9 785, 10	9785,10	100	3 810 ,20	3810,20	100	13595,30	13595,30	100
	Нарахування на оплату праці	2155,50	2155,50	100	822,90	822,90	100	2978,40	2978,40	100
	Предмети, матеріали, обладнання і інвентар	73,10	73,10	100	45,00	45,00	100	118,10	118,10	100
	Оплата послуг, крім комунальних	74,90	74,90	100	275,00	275,00	100	349,90	349,90	100
	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	905,90	904,43	99,8	89,10	89,08	99,9	995,00	993,52	99,9
	Всього за спеціальним фондом, у т.ч. придбання обладнання і предметів довгострокового використання	265,00	265,00	100				265,00	265,00	100
	Разом	13259,50	13258,03	99,9	5042,20	5042,18	99,9	18301,70	18300,21	99,9
2018	Всього за загальним фондом, у т.ч.	14275,50	6548,00	45,8	5400,90	2444,78	45,2	19676,40	8992,78	45,7
	Оплата праці	10800,00	4839,80	44,8	4300,00	1926,94	44,8	15100,00	6766,74	44,8
	Нарахування на оплату праці	2376,00	1079,40	45,4	946,00	418,74	44,2	3322,00	1498,14	45,1
	Предмети, матеріали, обладнання і інвентар	40,00	40,00	100	40,00	39,90	99,8	80,00	79,90	99,8
	Оплата послуг, крім комунальних	30,00	30,00	100				30,00	30,00	100
	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1029,50	558,80	54,2	114,90	59,20	51,5	1144,40	618,00	54

В загальній структурі витрат поточні видатки складають 98,9 %.

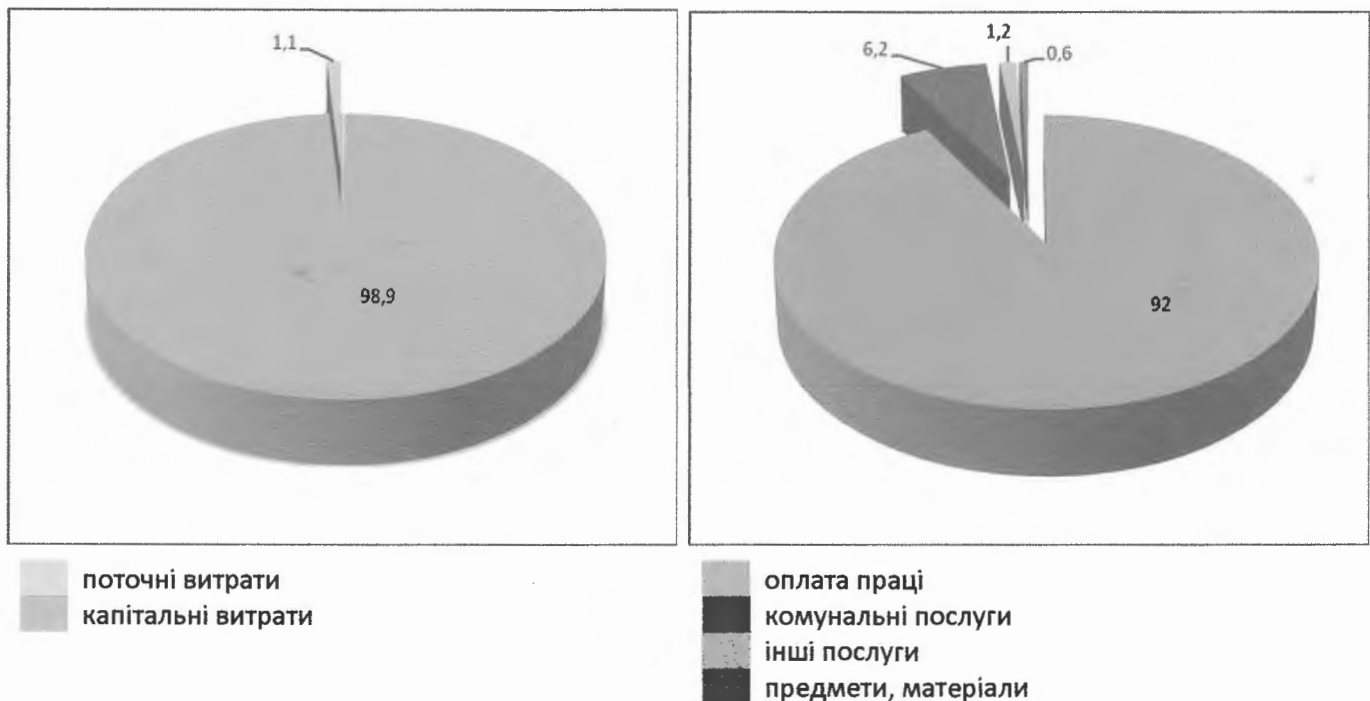
Основну питому вагу в структурі загальних поточних витрат за 2015-2018 роки займають витрати на оплату праці з нарахуваннями, що в цілому за вищевказаний період становлять 46 416,78 тис.грн (або 92%).

На покриття витрат з оплати комунальних послуг та енергоносіїв спрямовується 6,2% від загальних поточних витрат.

Решта витрат («оплата послуг, крім комунальних» та «предмети, матеріали, обладнання і інвентар») необхідних для досягнення мети, визначеної паспортом Програми, фінансуються за залишковим принципом. Структуру витрат представлено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1

Структура витрат за коштами бюджетної програми
«Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки

Фактично паспорт бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» затверджено наказами Департаменту культури та Департаменту фінансів Черкаської обласної державної адміністрації на 2017-2018 роки. Для аналізу показників за 2015-2016 роки були використані звітні дані театрів за тими напрямками діяльності, за якими визначені результативні показники в паспорті Програми.

Показники затрат

Згідно із паспортом Програми до показників затрат віднесено показники, наведені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Планові та фактичні показники затрат бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки

Звітний період	показники	Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
		План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015	Кількість установ (театрів) – в т.ч. академічних, од.	1	1	100	1	1	100	2	2	100
	Середнє число окладів усього, од.	157	156	99	63	59	93,7	220	215	98
	Середнє число окладів керівних працівників, од.	18	17	99	5	5	100	23	22	96
	Середнє число окладів художнього персоналу, од.	18	18	100	13	10	76,9	31	28	90
	Середнє число окладів артистичного персоналу, од.	61	61	100	17	17	100	78	78	100
	Середнє число окладів спеціалістів, од.	8	8	100	16,5	15,5	93,9	24,5	23,5	96
	Середнє число окладів обслуговуючого та технічного персоналу та робітників, од.	52	52	100	11,5	11,5	100	63,5	63,5	100
2016	Кількість установ (театрів) – в т.ч. академічних, од.	1	1	100	1	1	100	2	2	100
	Середнє число окладів усього, од.	157	155	98	62,5	58,5	93,6	219,5	213,5	97
	Середнє число окладів керівних працівників, од.	18	17	99	6	5	83,3	24	22	92
	Середнє число окладів художнього персоналу, од.	19	18	99	13	10	76,9	32	28	88
	Середнє число окладів артистичного персоналу, од.	60	60	100	16	16	100	76	76	100
	Середнє число окладів спеціалістів, од.	8	8	100	16,5	16,5	100	24,5	24,5	100
	Середнє число окладів обслуговуючого та технічного персоналу та робітників, од.	52	52	100	11	11	100	63	63	100
2017	Кількість установ (театрів) – в т.ч. академічних, од.	1	1	100	1	1	100	2	2	100
	Середнє число окладів усього, од.	157	141	90	62,5	58,5	93,6	219,5	199,5	91
	Середнє число окладів керівних працівників, од.	19	18	99	6	5	83,3	25	23	92
	Середнє число окладів художнього персоналу, од.	19	18	99	13	10	76,9	32	28	88
	Середнє число окладів артистичного персоналу, од.	60	53	88	16	16	100	76	69	91
	Середнє число окладів	8	8	100	16,5	16,5	100	24,5	24,5	100

	спеціалістів, од.									
	Середнє число окладів обслуговуючого та технічного персоналу та робітників, од.	51	44	86	11	11	100	62	55	89
2018	Кількість установ (театрів) – в т.ч. академічних, од.	1	1	100	1	1	100	2	2*	100
	Середнє число окладів усього, од.	157	135	86	62,5	59,5	95,2	219,5	194,5*	89
	Середнє число окладів керівних працівників, од.	19	18	99	6	6	100	25	24*	96
	Середнє число окладів художнього персоналу, од.	19	18	99	13	10	76,9	32	28*	88
	Середнє число окладів артистичного персоналу, од.	60	51	85	16	16	100	76	67*	88
	Середнє число окладів спеціалістів, од.	8	8	100	16,5	16,5	100	24,5	24,5*	100
	Середнє число окладів обслуговуючого та технічного персоналу та робітників, од.	52	40	78	11	11	100	63	51*	81

* факт 2018 року вказано за I півріччя

Показники затрат паспорту сформовано відповідно до наказу Міністерства фінансів України, Міністерства культури і туризму України «Про затвердження Типового переліку бюджетної програми та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Культура» [26].

Кількість установ протягом досліджуемого періоду залишалась незмінною – 2 установи.

Загальне планове середнє число окладів протягом 2016-2018 років залишалось теж незмінним та складало 219,5 одиниць. Фактично середнє число окладів становило у 2015 році – 98%, 2016 році – 97%, 2017 році – 91%, та за I півріччя 2018 року - 89%. Зменшення фактичного виконання відбулося за рахунок показників Театру ім. Т.Г.Шевченко. Одночасно аудитом встановлено, що фактичне виконання показника «середнє число окладів» по Театру ім. Т.Г.Шевченко завищено в 2015 році на 21 од., в 2016 – 28 од., в 2017 – 33,5 од. та за I півріччя 2018 року – 30,5 од.

Тож, проведений аналіз засвідчив, що фактичне звітування театру про виконання показників не забезпечило достовірності.

Показники продукту

Згідно із паспортом Програми до показників продукту віднесено показники, наведені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

**Планові та фактичні показники продукту бюджетної програми
«Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки**

Звітний період	показники	Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
		План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015	Кількість вистав, од.	220	230	108	345	529	153	565	759	134
	Комерційна місткість глядачевих злів, місць	315			80	80	100	395	80	20
	Кількість глядачів усього, осіб	49000	52470	107	17940	39314	219,1	66940	91784	137
	у т.ч. за реалізованими квитками, осіб	42000	39100	93	17940	22564	125,8	59940	61664	103
	Плановий обсяг валового доходу, тис.грн.	10419	10520	101	3066	3474	113,3	13215	13994	106
	у т.ч. плановий обсяг фінансової підтримки, тис.грн.	8749	8749	100	2752	2964	107,7	11501	11713	102
	Плановий обсяг доходів, тис.грн.	1400	1771,4	127	314	510	162,1	1714	2281	133
	із загального обсягу доходів – доходи від реалізації квитків, тис.грн.	980	884,2	90	314	392	124,8	1294	1276	99
	із загального обсягу планових доходів – доходи від виїзної та гастрольної діяльності, тис.грн.	70	414,7	592		135		70	550	785
	Кількість реалізованих квитків, шт.	42000	39100	93	17940	22564	125,8	59940	61664	103
2016	Кількість вистав, од.	180	166	92	350	551	157,4	530	717	135
	Комерційна місткість глядачевих злів, місць	315			80	80	100	395	80	20
	Кількість глядачів усього, осіб	36000	36600	102	19250	33986	176,6	55250	70586	128
	у т.ч. за реалізованими квитками, осіб	33900	33900	100	19250	24556	127,6	53150	58456	110
	Плановий обсяг валового доходу, тис.грн.	9748	9927,3	102	3221	3653	113,4	12945	13289	103
	у т.ч. плановий обсяг фінансової підтримки, тис.грн.	8748	8656	98	2880	3038	105,5	11628	11694	101
	Плановий обсяг доходів, тис.грн.	1000	1271,3	127	341	615	180,4	1317	1595	121
	із загального обсягу доходів – доходи від реалізації квитків, тис.грн.				341	479	140,5	341	479	140
	із загального обсягу планових доходів – доходи від виїзної та гастрольної діяльності, тис.грн.	976	959,1	98		157		976	1116	114
	Кількість реалізованих квитків, шт.	33900	33900	100	19250	24556	127,6	53150	58456	110
	Кількість вистав, од.	150	217	145	360	621	172,5	510	838	164
	Комерційна місткість глядачевих злів, місць	315			80	80	100	395	80	20

2017	Кількість глядачів усього, осіб	30000	39400	131	19800	43539	219,9	49800	82939	167
	у т.ч. за реалізованими квитками, осіб	28180	28180	100	9680	27269	281,7	37860	55449	146
	Плановий обсяг валового доходу, тис.грн.	13810	14360	104	4442	5874	132,2	18237	19905	109
	у т.ч. плановий обсяг фінансової підтримки, тис.грн.	12995	12993	99	4086	5042	123,4	17081	18035	106
	Плановий обсяг доходів, тис.грн.	815	1367	168	356	832	233,7	1156	1870	162
	із загального обсягу доходів – доходи від реалізації квитків, тис.грн.				242	577	238,4	242	577	238
	із загального обсягу планових доходів – доходи від виїзної та гастрольної діяльності, тис.грн.	800	1118	140	114	175	153,5	914	1293	141
	Кількість реалізованих квитків, шт.	28180	28180	100	9680	27269	281,7	37860	55449	146
2018	Кількість вистав, од.	220	126	57	370	277	74,9	590	403*	68
	Комерційна місткість глядачевих залів, місць	315	315	100	80	80	100	395	395*	100
	Кількість глядачів усього, осіб	40000	22700	57	20350	18856	92,7	60350	41556*	69
	у т.ч. за реалізованими квитками, осіб	25000	13800	55	10230	12429	121,5	35230	26229*	74
	Плановий обсяг валового доходу, тис.грн.	15898	7472,1	47	5808	2839	48,9	21686	10182*	47
	у т.ч. плановий обсяг фінансової підтримки, тис.грн.	14278	6548	45	5401	2445	45,3	19679	8993*	46
	Плановий обсяг доходів, тис.грн.	1620	924,1	57	407	394	96,8	2007	1189*	59
	із загального обсягу доходів – доходи від реалізації квитків, тис.грн.				307	305	99,3	307	305*	99
	із загального обсягу планових доходів – доходи від виїзної та гастрольної діяльності, тис.грн.	1600	794,7	50	100	89	89,0	1700	884*	52
	Кількість реалізованих квитків, шт.	25000	13800	55	10230	12429	121,5	35230	26229*	74

* факт 2018 року вказано за I півріччя

Аналіз показників показав, що всі показники за винятком «комерційна місткість глядачевих залів» виконуються. Даний показник не виконувався протягом 2015-2017 років Театром ім. Т.Г.Шевченко, при доведеному плані 315 місць, виконання не забезпечено взагалі.

При цьому, протягом 2015-2017 років спостерігається тенденція затвердження показників «кількість вистав», «кількість глядачів», «плановий обсяг доходів», «кількість реалізованих квитків», які значно менше від їх фактичного виконання у попередньому звітному періоді. Відсоток виконання за цими показниками становив 110-785%.

Одночасно, при сталій тенденції планового зменшення більшої частини показників, плановий обсяг фінансової підтримки мав постійну тенденцію до збільшення (з 11501,00 тис.грн в 2015 році до 19679,00 тис.грн в 2018 році).

Тож, при плануванні за таким методом не забезпечено реалістичності показників.

Показники ефективності

Згідно із паспортом Програми до показників ефективності віднесено показники, наведені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Планові та фактичні показники ефективності бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки

Звітний період	показники	Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
		План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015	Середні витрати на одну виставу, грн.	40000	17000	43	8887	6568	73,9	22770	17838	78
	Середня кількість глядачів на одній виставі, осіб	223	220	99	52	74	142,3	118	121	102
	Середня ціна одного квитка, грн.	23	23	100	17,5	17,3	98,9	23	30	130
2016	Середні витрати на одну виставу, грн.	40000	25300	63	9202	6632	72,07	24425	18534	76
	Середня кількість глядачів на одній виставі, осіб	200	220	110	55	62	112,7	104	98	94
	Середня ціна одного квитка, грн.	29	28	98	17,8	19,5	109,6	25	27	110
2017	Середні витрати на одну виставу, грн.	30000	17000	57	14996	9459	63,08	35759	23753	66
	Середня кількість глядачів на одній виставі, осіб	200	182	91	55	70	127,3	98	99	101
	Середня ціна одного квитка, грн.	28	40	139	18	21,1	117,2	31	34	110
2018	Середні витрати на одну виставу, грн.	40000	34000	85	15697	10248	65,3	36756	25265*	69
	Середня кількість глядачів на одній виставі, осіб	184	180	98	55	68	123,6	102	103*	101
	Середня ціна одного квитка, грн.	57	49	86	30	24,6	82	57	45*	80

* факт 2018 року вказано за I півріччя

Вцілому показники ефективності визначені за Програмою «середня кількість глядачів на одній виставі» та «середня ціна одного квитка», виконувались на 94-130%.

Показник «середні витрати на одну виставу» забезпечено з виконанням 66-78%. Слід зазначити, що не дивлячись на систематичне не виконання даного показника, його планування з року в рік мало тенденцію до збільшення.

В той же час показник «середня кількість глядачів на одній виставі» при плануванні протягом 2015-2017 років мав тенденцію до зменшення, та не завжди було враховано його фактичне виконання за попередній звітний період.

Тож, заплановані таким чином показники ефективності не характеризують економність при витрачанні бюджетних коштів та ефективність надання послуг.

Показники якості

Згідно із паспортом Програми до показників ефективності віднесено показники, наведені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Планові та фактичні показники якості бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за 2015-2018 роки

Звітний період	показники	Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
		План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015	Середня завантаженість залів на стаціонарі, %	56	56	100	50	54	108	53	55	104
	Динаміка середньої завантаженості залів на стаціонарі в плановому періоді відповідно фактичного показника попереднього періоду, %	102	120	117	1	1	100	103	121	117
	Динаміка збільшення чисельності глядачів на одному спектаклі в плановому періоді відповідно до фактичного показника попереднього періоду, %	102	93	91	1	1	100	103	94	91
	Відсоток фінансової підтримки	84	84	100	89,8	85,3	95,0	87	85	97
	Середня завантаженість залів на стаціонарі, %	56	63	112	50	49,1	98,2	53	56	106
	Динаміка середньої завантаженості залів на стаціонарі в плановому	100	112	112	1	1	100	101	113	112

2016	періоді відповідно фактичного показника попереднього періоду, %									
	Динаміка збільшення чисельності глядачів на одному спектаклі в плановому періоді відповідно до фактичного показника попереднього періоду, %	90	100	110	1	1	100	91	101	111
	Відсоток фінансової підтримки	89	87	98	89,4	83,2	93,1	89	85	95
2017	Середня завантаженість залів на стаціонарі, %	67	73	109	50	56,1	112,2	59	65	110
	Динаміка середньої завантаженості залів на стаціонарі в плановому періоді відповідно фактичного показника попереднього періоду, %	70	86	122	1	1	100	71	87	123
	Динаміка збільшення чисельності глядачів на одному спектаклі в плановому періоді відповідно до фактичного показника попереднього періоду, %	100	83	83	1	1	100	101	84	83
	Відсоток фінансової підтримки	92	90	98	92,0	85,8	93,3	92	88	96
2018	Середня завантаженість залів на стаціонарі, %	57	62	109	50	50,2	100,4	54	56*	105
	Динаміка середньої завантаженості залів на стаціонарі в плановому періоді відповідно фактичного показника попереднього періоду, %	85	109	117	1	1	100	86	110*	128
	Динаміка збільшення чисельності глядачів на одному спектаклі в плановому періоді відповідно до фактичного показника попереднього періоду, %	93	125	134	1	1	100	94	126*	134
	Відсоток фінансової підтримки	89	87	98	93,0	86,1	92,6	91	87*	95

* факт 2018 року вказано за I півріччя

Протягом досліджуемого періоду забезпечено виконання показника «середня завантаженість залів на стаціонарі» на 104 - 110%.

Виконання показника «динаміка середньої завантаженості залів на стаціонарі в плановому періоді відповідно фактичного показника попереднього періоду» забезпечено на 112-123%, але дане виконання відбулося завдяки систематичному зменшенню плану.

Виконання показника «динаміка збільшення чисельності глядачів на одному спектаклі в плановому періоді відповідно до фактичного показника попереднього періоду» в 2015 році та в 2017 році не забезпечено, а в 2016 році його виконання відбулося завдяки зменшенню планового показника.

Тож, за даними показниками суттєвих якісних змін досягнуто не було.

З огляду на зазначене, проблемою державного фінансового аудиту є такі питання:

? які чинники вплинули на ефективне використання коштів обласного бюджету, спрямованих на реалізацію Програми

? чи здійснювався належний внутрішній контроль за використанням бюджетних коштів

IV. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Гіпотеза 1. Неналежний контроль за формуванням штатних розписів театрів, не проведення своєчасної оптимізації штатної чисельності працівників, дає можливість для створення штучної економії фонду оплати праці, не створює передумови ефективного використання коштів обласного бюджету та, як наслідок, призводить до недосягнення мети з якою надається підтримка.

За результатами проведеного аудиторського дослідження виявлено ряд факторів, що спричиняють необґрунтоване завищення витрат, призводять до неефективного використання коштів, та використання їх з порушенням.

Відповідно до Закону України «Про культуру» [14], на виконання пункту 9 розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни» [24] та з метою впорядкування штатів державних та комунальних театрів, які повністю утримуються за рахунок державного або місцевого бюджету, наказом Міністерства культури України затверджено «Примірні штатні розписи державних та комунальних театрів» [28].

Тож, дія наказу Міністерства культури України [28] не поширюється на театри, діяльність яких досліджувалась під час аудиту.

Водночас, відповідно до пункту 4.12 Статуту [39] Театру ім. Т.Г.Шевченка та пункту 4.12 Статуту [40] Театру ляльок, театри самостійно розробляють штатний розпис, структуру і подають їх на затвердження Департаменту культури.

Таким чином, відсутність на законодавчому рівні затверджених типових штатних нормативів, може призвести до недосконалого формування штатних розписів, неврахування об'єктивної потреби окремих штатних одиниць, сформуванню передумови штучної економії фонду оплати праці.

Аналіз штатної чисельності працівників Театру ім. Т.Г.Шевченка показав, що штатна чисельність працівників протягом періоду 2015-2018 роки залишалась незмінною і становила 157 штатних одиниць, з яких посади керівників – 18 одиниць (з 2017 року – 19 од.); художнього персоналу - 18

одиниць (з 2016 року – 19 од.); артистичного персоналу – 61 одиниця (з 2016 року – 60 од.); спеціалістів – 8 одиниць; обслуговуючого, технічного персоналу та робітників – 52 одиниці (в 2017 році – 51 од.).

Штатна чисельність працівників Театру ляльок в 2015 році становила 63 штатні одиниці, в 2016-2018 роках – 62,5 штатні одиниці. З загальної кількості посади керівників склали 5 одиниць (з 2016 року – 6 одиниць); художнього персоналу - 13 одиниць; артистичного персоналу – 17 одиниць (з 2016 року – 16 од.); спеціалістів – 16,5 одиниць; обслуговуючого, технічного персоналу та робітників – 11,5 одиниць (з 2016 року – 11 од.).

Штатні розписи та зміни до них затверджувались органом управління.

Проведеним аналізом фактичної зайнятості посад за штатними розписами встановлено, що в Театрі ім. Т.Г.Шевченка станом на 01.01.2015 було 19 вакантних посад, або 12% від затвердженого штату, станом на 01.01.2016 – 26,5 посад (17%), станом на 01.01.2017 - 32 посади (20%), станом на 01.01.2018 - 30 посад (19%), станом на 01.07.2018 - 32 посади (20%). Натепер у порівнянні з 2015 роком кількість вакантних посад збільшено на 13 (8%).

Проаналізувавши структуру затверджених посад встановлено, що з наявних станом на дату проведення аудиту 32 вакантних посад, більшість були вакантними протягом всього досліджуваного періоду, або тривалий час.

Так, постійно були вакантними 4 посади водіїв, 2 посади гардеробників, секретар-друкарки, інженера-електрика, костюмера, машиніста сцени.

Окремі посади були вакантними впродовж декількох років, а саме: понад три роки була вакантною посада агента з постачання, інженера-конструктора по особливо складній декорації, майже два роки – заступника директора, гримера, костюмера, економіста, двірника, 4 посади прибиральників тощо.

Фонд заробітної плати (нарахування на заробітну плату) відповідно до затверджених штатних розписів, за посадами, які залишались вакантними, становив у 2015 році – 537,32 тис.грн (198,06 тис.грн), 2016 році – 1028,32 тис.грн (226,23 тис.грн), 2017 році – 1618,54 тис.грн (356,08 тис.грн), та за I півріччя 2018 року – 876,16 тис.грн (192,76 тис.грн), з них за постійними протягом всього досліджуваного періоду вакантними посадами у 2015 році – 244,99 тис.грн (90,30 тис.грн), 2016 році – 314,62 тис.грн (69,22 тис.грн), 2017 році – 518,87 тис.грн (114,15 тис.грн), та за I півріччя 2018 року – 272,06 тис.грн (59,85 тис.грн). (Відповідні реєстри у Додатку 1 до звіту).

Аналізом фактичної зайнятості штатних посад в Театрі ляльок встановлено, що станом на 01.01.2015 було 7 вакантних посад, або 11% від затвердженого штату, станом на 01.01.2016 – 11 посад (17,6%), станом на 01.01.2017 та на 01.01.2018 – 10,5 посади (16,8%) та станом на 01.07.2018 – 8,5 посади (13,6%). У порівнянні з 2015 кількість вакантних посад має тенденцію до зменшення.

Протягом досліджуемого періоду постійно були вакантними посади художника-модельєра, художника-оформлювача, режисера-постановщика, машиніста сцени, старшого контролера квитків (0,5 од.), інспектора по кадрах (0,5 од.), понад два роки були вакантними 2 посади артистів ляльководів, адміністратора тощо.

Фонд заробітної плати (нарахування на заробітну плату) відповідно до затверджених штатних розписів, за посадами, які залишались вакантними, становив у 2015 році – 203,48 тис.грн (74,64 тис.грн), 2016 році – 399,08 тис.грн (87,80 тис.грн), 2017 році – 599,02 тис.грн (131,79 тис.грн), та за I півріччя 2018 року – 313,24 тис.грн (68,91 тис.грн), з них за постійними протягом всього досліджуемого періоду вакантними посадами у 2015 році – 164,60 тис.грн (60,67 тис.грн), 2016 році – 208,02 тис.грн (45,77 тис.грн), 2017 році – 314,16 тис.грн (69,11 тис.грн), та за I півріччя 2018 року – 176,57 тис.грн (38,84 тис.грн). (Відповідні реєстри у Додатку 2 до звіту).

Дослідженням штатних розписів установлено, що в складі виробничо-обслуговуючого персоналу Театру ім. Т.Г.Шевченка утримуються дві посади гардеробників, фонд заробітної плати яких на 2015-2018 роки розрахований з врахуванням потреби даних посад протягом 12 місяців.

Даним не враховано вимоги Міжгалузевих норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі (будівлі управлінь, конструкторські і проектні організації), затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики України [27], яким визначено склад роботи гардеробника: приймання та зберігання верхнього одягу, головних уборів, взуття та інших особистих речей від працівників та відвідувачів установи (організації).

Враховуючи природні та кліматичні умови, опалювальний період, вищевказані роботи в театрі виконуються неповний календарний рік.

Проведеним у ході аудиту аналізом встановлено, що протягом 2015-2018 років штатним розписом було затверджено 2 штатні одиниці, які протягом всього періоду залишались вакантними. Їх фонд оплати праці з нарахуваннями за даний період склав 240,72 тис.грн (в т.ч. у 2015 році в сумі 45,62 тис. грн, у 2016 році – 46,91 тис. грн, у 2017 році – 93,69 тис. грн, у 2018 році – 54,50 тис. грн).

Для виконання видів робіт, які забезпечують гардеробники, Театром ім. Т.Г.Шевченка приймалися на умовах укладання договорів ЦПХ працівники на термін січень-квітень, на що спрямовано коштів протягом 2015-2018 років в загальній сумі 10,60 тис.грн (в т.ч. у 2015 році в сумі 6,04 тис. грн, у 2016 році - 0,40 тис. грн, у 2017 році - 2,00 тис. грн, у 2018 році - 2,16 тис. грн). Таким чином, оскільки роботи гардеробника в Театрі виконуються неповний календарний рік, то і фактичної цілорічної потреби в даних посадах не має.

Тож, довільне та необгрунтоване включення в штатний розпис окремих посад не забезпечило умови ефективного використання коштів.

Зокрема, при затвердженні штатного розпису Театру ім. Т.Г.Шевченка на 2016-2018 роки, а також при внесенні змін на 2015 рік, не відбулася його оптимізація у зв'язку з форс - мажорними обставинами – надзвичайна ситуація техногенного характеру внаслідок пожежі, яка сталася 01 липня 2015 року на третьому поверсі глядацької зали. В результаті пожежі знищено глядацьку залу, покрівлю, пошкоджено фойє на другому та третьому поверхах. В приміщенні Театру розпочата та триває на даний час реконструкція. З 6521,7 кв.м. на даний час використовується 2329,7 кв.м., або тільки третина (36%). У зв'язку з роботами по реконструкції не експлуатуються гардероби, громадські туалети, частина службових приміщень та території навколо будівлі (розгорнуто будівельний майданчик).

Не дивлячись на це, весь цей період штатний розпис затверджується та фінансується, без врахування об'єктивної потреби в окремих посадах.

Так, протягом липня – грудня 2015 року по Театру ім. Т.Г.Шевченка залишалися зайнятими посади прибиральників громадських туалетів - 3 штатні одиниці (громадські туалети з 01.07.2015 не експлуатувались), прибиральники – 5 штатних одиниць (при тому що площа приміщення для прибирання скоротилася щонайменше втричі), двірники – 2 штатні одиниці (відбулося зменшення площі прибудинкової території).

У 2016 – 2018 роках з 3 штатних посад прибиральників громадських туалетів вакантна лише 1 посада, з 5 штатних одиниць прибиральників – 3, двірника – 1, гардеробників - 2.

Згідно з наказом Міністерства праці та соціальної політики України [27] передбачено утримання прибиральників з розрахунку відповідно до площі прибирання, двірника – до площі ділянки, що прибирається за зміну, гардеробників – відповідно до кількості місць в гардеробі.

За період з 01.07.2015 по 30.06.2018 затвердження штатних розписів, на підставі яких проведені розрахунки потреби у видатках на заробітну плату за рахунок бюджетних коштів, за умови оптимізації чисельності посад прибиральників, двірника та гардеробників, дало б змогу заощадити фонд оплати праці (з нарахуваннями на заробітну плату) на суму 898,25 тис.гривень.

Аудиторами проведено аналіз відповідності займаних посад працівниками театрів з їх фактичною освітою та досвідом роботи протягом 2015 - 2018 років, досліджено врахування рівня освітньої підготовки, фаху, навиків та інших професійних вимог при визначенні розрядів за «Єдиною тарифною сіткою розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», та, як наслідок, встановлення відповідних посадових окладів.

Кваліфікаційні характеристики керівників, професіоналів, фахівців, технічних службовців і робітників установ та закладів сфери культури та мистецтва викладено в Випуску 84 «Діяльність у галузі драматичного мистецтва та інша розважальна діяльність», Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (ДКХП), затвердженого наказом Міністерства культури і мистецтв України (далі - Випуск 84 ДКХП) [31].

Довідник служить основою для:

- розроблення посадових інструкцій працівникам, які закріплюють їх обов'язки, права та відповідальність;
- складання положень про структурні підрозділи, які визначають їх роль та місце в системі управління підприємством (установою, організацією);
- формування та регулювання ринку праці;
- ведення документації про укладання трудового договору (прийняття на роботу), професійне просування, переведення на іншу роботу, відсторонення від роботи, припинення і розірвання трудового договору;
- присвоєння і підвищення категорій за посадою відповідно до оволодіння особою повним обсягом знань та робіт за результатами кваліфікаційної атестації.

Відповідно до п.5 Загальних положень Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 1), затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 №336, довідник застосовується як базовий елемент організації оплати праці разом із схемами посадових окладів, коефіцієнтами тощо, які утворюють тарифну систему оплати праці.

Аудиторським дослідженням встановлені випадки займання в окремих випадках працівниками театрів посад без дотримання кваліфікаційних вимог за посадою, та рекомендації атестаційної комісії, що не відповідає умовам передбаченим загальними положеннями Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 1) та Випуску 84 ДКХП [31].

Так, відповідно до п. 15 розділу «Керівники» Випуску 84 (ДКХП)-начальник цеху (служби), має відповідати наступним кваліфікаційним вимогам: повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра – не менше 3 років.

Поряд з цим в Театрі ім. Т.Г.Шевченка на посади начальника костюмерного цеху, начальника машинного цеху, начальника бутафорного цеху, зараховані працівники, які не мають навіть середньої спеціальної освіти.

Окремі керівні посади (начальник звукового цеху, машинного цеху, завідувач художньо-постановочної частини) займали працівники, напрям освітньої підготовки яких не відповідав напрямку діяльності.

Аналогічно, посаду звукорежисера займає працівник, що не має відповідного напрямку підготовки та не відповідає встановленим для такої посади кваліфікаційним вимогам (повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації; для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією звукорежисера театральньо-видовищного підприємства II категорії не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років).

Впродовж періоду, що досліджувався, Театром ім.Т.Г.Шевченко внаслідок оплати праці чотирьом керівним працівникам, завідувачу художньо-постановочної частини та звукорежисеру, які не мають належного рівня освітньої підготовки та фаху, здійснено неефективних витрат (з нарахуваннями на заробітну плату) в сумі 1929,10 тис.гривень.

Також, Театром ляльок на посаду артиста-ляльководи (театру ляльок) I категорії та артиста-ляльководи (театру ляльок) II категорії прийнято працівників, які не мають відповідної освіти та напрямку підготовки.

Відповідно до Випуску 84 (ДКХП [31]) вимоги до посади артиста-ляльководи (театру ляльок) I категорії - повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації; до посади артиста-ляльководи (театру ляльок) II категорії - повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр, молодший спеціаліст).

Фонд оплати праці (з нарахуваннями на заробітну плату) працівників Театру ляльок, які не відповідають кваліфікаційним вимогам, за даними посадами протягом 2015-2017 років та I півріччя 2018 року склав 559,20 тис. гривень.

Таким чином, неналежний контроль за формуванням штатних розписів, довільне визначення театрами посад, не забезпечує об'єктивної потреби в коштах на оплату праці, не дає можливості не тільки ефективно їх використовувати, а й заощадити, а відповідно забезпечити фінансуванням інші витрати, необхідні для досягнення мети Програми, та призвів до неефективного їх використання на суму 6148,35 тис. гривень.

Гіпотеза 2. Відсутність порядку використання та недосконала система контролю за коштами обласного бюджету, виділеними на фінансову підтримку театрів, не дозволяють використовувати кошти в більш ефективний спосіб, та мають ризик використання їх з порушенням.

Надання фінансової підтримки театрам у 2015-2018 роках здійснювалось органом управління в межах коштів, затверджених рішеннями Черкаської обласної ради про обласний бюджет на відповідний рік [33-36].

Порядок використання коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки обласним театрам, засновником – Черкаською обласною радою, не затверджувався. Тож, граничне відсоткове співвідношення обсягу фінансової підтримки до обсягу збитків із експлуатаційної діяльності театрів, та залежність розміру фінансової підтримки у разі коливання фактичних збитків проти планових, не визначалось, та несе в собі ризик незацікавленості одержувачів коштів в збільшенні власних доходів та виконанні результативних показників Програми.

Одночасно, Черкаською обласною радою делеговано повноваження з галузевого управління органу галузевого управління в межах та обсягах визначених рішеннями обласної ради та укладеним договором.

Так, між Черкаською обласною радою та Департаментом культури щорічно укладається договір з галузевого управління суб'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області. Відповідно до даного договору Департаменту культури доручено здійснення функцій з галузевого управління суб'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на засадах підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності комунальних підприємств, установ, закладів, з метою забезпечення належного їх контролю, підвищення ефективності використання комунального майна та управління суб'єктами господарювання. До повноважень органу галузевого управління віднесено між інших такі як:

- визначення потреб та обсягів фінансування бюджетних установ та закладів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області;
- здійснення функцій головного розпорядника коштів обласного бюджету, спрямованих на утримання суб'єктів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області;
- затвердження кошторисів на утримання бюджетних установ, закладів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області;
- здійснення контролю за діяльністю суб'єктів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області та внесення Черкаській обласній раді пропозицій щодо їх функціонування і подальшого розвитку.

Загальна сума доходів театрів затверджена в обсягах, що дорівнюють на 2015 рік в сумі –13697,00 тис.грн, на 2016 рік –13127,00 тис.грн, на 2017 рік – 19208,00 тис.грн та на 2018 рік –20085,00 тис.гривень.

Основною складовою сукупних доходів є кошти обласного бюджету, питома вага яких в загальній сумі доходів у 2015 році склала 85,5%, у 2016 році – 89,8%, у 2017 році – 93,9% та у 2018 році – 97,9%.

Тож, структура доходів театрів свідчить, що лівова частка їх формується за рахунок бюджетних коштів.

Розрахункова потреба у поточних видатках з обласного бюджету на утримання визначена театрами на 2015 рік в сумі – 15068,45 тис.грн, на 2016 рік – 15869,03 тис.грн, на 2017 рік – 24547,85 тис.грн та на 2018 рік – 24589,34 тис.грн, які обґрунтовані відповідними розрахунками.

В свою чергу органом управління доведено граничні видатки за рахунок коштів обласного бюджету у вигляді фінансової підтримки відповідно до затверджених сум (зі змінами) в рішеннях про обласний бюджет, а саме: на 2015 рік в сумі – 11713,00 тис.грн (або 77,7% визначеної театрами потреби), на 2016 рік - 11786,00 тис.грн (74,3%), на 2017 рік - 18037,00 тис.грн (73,5%) та на 2018 рік – 19678,00 тис.грн (80%).

У розрізі театрів потреба у видатках задоволена рівномірно.

Дані щодо затвердженим театрам на 2015-2018 роки обсягів доходів у вигляді фінансової підтримки і власних доходів та їх фактичне виконання наведені у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Доходи, затверджені театрам у вигляді фінансової підтримки і власних доходів, на 2015-2018 роки

період	Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
	доходи, всього	в т.ч. за рахунок фінансової підтримки	власні доходи	доходи, всього	в т.ч. за рахунок фінансової підтримки	власні доходи	доходи, всього	в т.ч. за рахунок фінансової підтримки	власні доходи
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015	10419	8749	1400	3 278	2 964	314	13697	11713	1714
2016	9748	8748	1000	3 379	3 038	341	13127	11786	1341
2017	13810	12995	815	5 398	5 042	356	19208	18037	1171
2018	14278	14278	1620	5 807	5 400	407	20085	19678	2027
Разом:	48255	44770	4835	17 864	16 446	1 418	66119	61216	6253

та їх фактичне виконання

тис.грн.

період	Театр ім. Т.Г.Шевченко			Театр ляльок			Разом		
	доходи, всього	в т.ч. за рахунок фінансо вої підтрим ки	власні доходи	доходи, всього	в т.ч. за рахунок фінансо вої підтрим ки	власні доходи	доходи, всього	в т.ч. за рахун ок фінанс ової підтри мки	власні доходи
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015	10520	8749	1771	3 477	2 964	513	13997	11713	2284
2016	9927	8656	1271	3 655	3 038	617	13582	11694	1888
2017	14360	12993	1367	5 875	5 042	833	20235	18035	2200
2018	7472	6548	924	2 838	2 444	393	10310	8992	1317
Разом:	42279	36946	5333	15 846	13 489	2 357	58125	50435	7690

Проаналізувавши результати таблиці, спостерігається тенденція до щорічного збільшення затверджених обсягів фінансової підтримки. При цьому питома вага власних доходів театрів у загальних доходах протягом 2015-2017 роках мала тенденцію до зменшення. Дане відбулося за рахунок щорічного зменшення планових доходів для Театру ім. Т.Г.Шевченка, а також їх планування без врахування фактичного виконання за попередній звітний період.

Фактично на фінансову підтримку поточної діяльності театрів у 2015-2017 роках та за I півріччя 2018 року спрямовано і театрами використано 50435,44 тис.гривень.

В загальній структурі витрат театрів видатки на заробітну плату з нарахуваннями за рахунок коштів фінансової підтримки складають 92%; предмети, матеріали, обладнання і інвентар – 0,6%; оплату послуг, крім комунальних – 1,2%; оплату комунальних послуг та енергоносіїв - 6,2%.

Тож, згідно із затвердженими планами використання бюджетних коштів, основними напрямками витрат із загального фонду за бюджетною програмою «Фінансова підтримка театрів» є видатки на заробітну плату з нарахуваннями.

За період 2015-2017 роки та I півріччя 2018 року із загальної суми фінансової підтримки 50 435,44 тис.грн, на оплату праці з нарахуваннями спрямовано коштів в сумі 46 416,78 тис.гривень.

Фактично за цей же період театрами отримано власних доходів на суму 7690,00 тис. грн, з яких витрачено на оплату праці 1822,00 тис.гривень.

Отже, за рахунок коштів як фінансової підтримки, так і за рахунок власних доходів театрів на виплату заробітної плати (яка включає і виплати стимулюючого характеру) за період 2015-2017 роки та I півріччя 2018 року спрямовано 48238,78 тис. грн (або 83% від загальної суми доходів).

З огляду на викладене, забезпечується належне фінансування театрів лише на оплату праці та сплату єдиного соціального внеску, при тому решта поточних витрат, через які передбачено досягнення мети Програми, фінансуються за залишковим принципом.

Умови оплати праці працівників культури визначені наказом Міністерства культури України «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки» [29], на виконання постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [18], з метою упорядкування умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій культури. Змінами, внесеними до наказу Міністерства культури України [29] від 18.11.2014 №999, його доповнено пунктом 5, яким передбачено, що умови оплати праці, регламентовані зазначеним наказом, застосовуються при обчисленні заробітної плати працівників закладів культури усіх організаційно-правових форм господарювання, включених до базової мережі закладів культури відповідно до Закону України «Про культуру» [14], незалежно від відомчого підпорядкування.

Аудиторським дослідженням встановлено, що розрахунок фонду оплати праці працівників, який Театром ім. Т.Г.Шевченка направлявся щорічно органу управління, визначався відповідно до штатного розпису, затвердженого у кількості 157 штатних одиниць, та враховував обов'язкові виплати за посадовими окладами, їх підвищення згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників закладів культури, яким надано статус академічних» [20], надбавку за звання, доплату за вислугу років, шкідливі умови праці прибиральникам, за класність водіям та до мінімальної заробітної плати (законодавчо визнаний розмір на відповідний рік), стипендії (відповідно до рішень Черкаської обласної ради [37-38]), а також додаткові видатки на оплату праці: матеріальну допомогу на оздоровлення, для вирішення соціально-побутових питань, грошову винагороду за сумлінну працю та зразкове виконання трудових обов'язків.

Довідково: Основна заробітна плата - винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, посадові обов'язки).

Додаткова заробітна плата - винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці.

Проведеним аналізом використання фонду оплати праці оцінено потребу установи в коштах на оплату праці, її обґрунтованість, визначено напрямки використання фонду заробітної плати в цілому по установі та окремо за її складовими.

Тож, щорічно відбувається збільшення фонду оплати праці як за плановими показниками, так і його фактичним використанням. Потреба у видатках на оплату праці збільшилась з 6,9 млн грн у 2015 році до 12,8 млн грн

у 2018 році, або майже вдвічі, які були затверджені та профінансовані на 84 - 88%.

При цьому фонд основної заробітної плати профінансовано майже на 90% до поданої потреби, а з урахуванням наявних постійних вакантних посад, відсоток затверджених асигнувань до потреби складав 100-116%.

В структурі складових фонду оплати праці спостерігається тенденція щодо збільшення фактично використаного фонду основної заробітної плати. Його збільшення у 2017 році проти 2015 року відбулося на 3,7 млн грн (або 57%), переважно за рахунок зростання посадових окладів (тарифних ставок) та законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати.

Водночас збільшення фактично використаного фонду додаткової заробітної плати, у порівнянні з розрахунковою потребою та затвердженими асигнуваннями, зумовлено штучним створенням економії фонду заробітної плати та використанням її за напрямками, які не відповідають розрахунковій потребі.

Оцінка використання фонду заробітної плати Театром ім. Т.Г.Шевченка за 2016 рік показала наступне. Так, розрахована театром потреба була затверджена (без урахування змін) в сумі 5846,30 тис.грн (або 79%). З урахуванням економії фонду оплати праці в сумі 1028,32 тис.грн, зумовленого наявними вакантними посадами, установа забезпечувала в повному обсязі видатки фонду основної заробітної плати.

Відповідно до листів театру (з доданими розрахунками), в яких містилося звернення про виділення додаткових коштів для покриття дефіциту по заробітній платі, рішенням сесії у вересні поточного року виділені додаткові кошти в сумі 560,00 тис.грн на оплату праці та для сплати ЄСВ – 120,00 тис.гривень.

Водночас, театром видається наказ від 20.01.2016 про встановлення 29 працівникам надбавок за складність і напруженість в роботі (при тому що постійний кошторис затверджено 04.02.2016), на що протягом року спрямовано коштів в сумі 314,57 тис.гривень.

Довідково: Надбавка за складність та напруженість в роботі виплачується у межах фонду оплати праці, вона не має обов'язкового характеру, рішення про її встановлення (скасування, зменшення розміру) приймає керівник залежно від наявності фінансування.

Таким чином, прийняття рішення про встановлення відповідної надбавки, при наявності незабезпечення коштами обов'язкових виплат, призводить до додаткових видатків з бюджету на їх фінансування.

Крім того, виплачено різних премій, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, надбавок за високі досягнення у праці на загальну суму 417,09 тис.грн. Слід зазначити, що виплати даних складових заробітної плати не передбачені розрахунковою потребою.

Аналогічна ситуація відбулася і у 2017 році.

Проведена оцінка використання фонду заробітної плати Театром ім. Т.Г.Шевченка за 2017 рік показала наступне (наведено в таблиці 4.2).

Таблиця 4.2

Оцінка використання фонду заробітної плати Театром ім. Т.Г.Шевченка за 2017 рік.

тис.грн.

Показники	2017 рік			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	Згідно потреби	Затверджено	Фактично використано	Затверджено/потреба	Факт використано/затверджено	Затверджено/потреба	Факт використано/затверджено
1. Фонд основної заробітної плати, всього з нього	10341,5	9223,1 (18.01.2017)	8491,4	-1118,4	-731,7	89,2	92,1
посадові оклади з підвищенням на 10%	8409,3	7290,9 (18.01.2017)	7268,5	1118,4	-22,4		
за вислугу років	1010,7	1010,7 (18.01.2017)	803,6	0	-207,1		
за звання	321,0	321,0 (18.01.2017)	236,5	0	-84,5		
за шкідливість, класність водіям	47,3	47,3 (18.01.2017)	17,1	0	-30,2		
стипендії	19,2	19,2 (18.01.2017)	11,2	0	-8,0		
доплата до мінімальної зарплати	534,0	534,0 (06.04.2017)	154,5	0	-379,5		
2. Фонд додаткової заробітної плати, всього з нього	835,0	570,0	1293,7	- 265,0	723,7	68,3	226,9
матеріальна допомога на оздоровлення	615,0	570,0 (21.09.2017)	0	-45,0	-570,0		
матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань	120,0	0	41,3	-120,0	41,3		
грошова винагорода	100,0	0	0	-100,0	0		
доплата за розширену зону, суміщення посад, збільшення обсягу робіт	0	0	209,2	0	209,2		
надбавка за високі досягнення у праці	0	0	36,8	0	36,8		

надбавка за складність і напруженість в роботі	0	0	530,4	0	530,4		
премії до ювілею, виробничі	0	0	460,9	0	460,9		
інше (нічні, святкові)	0	0	15,1	0	15,1		
Всього на рік:	11176,5	9785,1	9785,1	-1391,4	0	87,5	100,0

Аналіз використання фонду оплати праці показав, що виконання показників фонду основної заробітної плати має відносне відхилення 89,2% затверджених коштів від потреби та 92,1% фактичного використання до затверджених коштів. Виконання показників фонду додаткової заробітної плати – на 226,9% від затверджених коштів та на 154,9% від розрахованої потреби.

Зокрема, у затвердженому кошторису станом на 18.01.2017 не було забезпечено видатками напрямок основної заробітної плати такий як «доплата до мінімальної зарплати». Водночас, 18.01.2017 видається наказ по театру про встановлення надбавок за складність і напруженість в роботі 30 працівникам, на що протягом року спрямовано коштів в сумі 530,40 тис.гривень.

Таким чином, прийняття рішення про встановлення відповідної надбавки, при наявності незабезпечення коштами обов'язкових виплат, призводить до додаткових видатків з бюджету на їх фінансування.

Відповідно, враховуючи неодноразові листи-звернення театру про недостатність коштів на виплату заробітної плати, в тому числі і на «доплату до мінімальної зарплати», рішенням сесії обласної ради в березні поточного року були виділені додаткові кошти на оплату праці працівникам театру в сумі 534,00 тис.грн та для сплати ЄСВ – 118,00 тис.грн (фактично протягом року спрямовано на «доплати до мінімальної заробітної плати» коштів в сумі 154,50 тис.грн).

Аналогічна ситуація і по складовій витрат «матеріальна допомога на оздоровлення», коли відповідно до листів театру (з доданими розрахунками), в яких містилося звернення щодо виділення коштів для забезпечення права працівників на матеріальну допомогу на оздоровлення, рішенням сесії обласної ради в вересні місяці виділені додаткові кошти в сумі 570,00 тис.грн на вказані цілі та для сплати ЄСВ – 125,90 тис.грн (фактично протягом року видатки за даним напрямком не здійснювались).

Водночас театром виплачено різних премій, допомоги для вирішення соціально-побутових питань, надбавки за високі досягнення у праці на суму 539,00 тис.гривень.

Тож, розрахована театром потреба була затверджена (без урахування змін) в сумі 8689,10 тис.грн (або 84%). З урахуванням економії фонду оплати праці в сумі 1618,54 тис.грн, зумовленого зменшенням середньооблікової чисельності працівників, видатки установи були забезпечені повністю.

Отже, за таких умов, спрямування додаткових коштів фінансової підтримки в сумі 2027,90 тис.грн (2016 рік – 680,00 тис.грн, 2017 рік - 1347,90 тис.грн) саме на оплату праці з нарахуваннями не забезпечили їх використання в більш ефективний спосіб, та створили ризик використання їх з порушенням.

Під час дослідження витрат на оплату праці працівників Театру ім. Т.Г.Шевченка встановлено, що нарахування заробітної плати здійснювалось за фактично відпрацьований час, з урахуванням посадових окладів, обов'язкових надбавок та доплат, які визначені штатними розписами, а також інших виплат, які не носять обов'язкового характеру, відповідно до наказів по установі.

За підсумками проведеного дослідження встановлено ряд недоліків при управлінні коштами на оплату праці, що спричиняють необґрунтоване завищення витрат.

По – перше, невідповідність наказів, за якими встановлювались доплати за суміщення професій (посад), за розширення зони обслуговування, або збільшення обсягу виконуваних робіт, чинному законодавству.

Умови оплати праці працівників культури визначені наказом Міністерства культури України «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки» [29] і розроблених на її основі галузевих наказів.

Підпунктом 4 пункту 2 даного наказу, встановлено доплати за суміщення професій (посад), виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника та розширення зони обслуговування, або збільшення обсягу виконуваних робіт.

Довідково: розширення зони обслуговування або збільшення обсягу виконуваних робіт визначається як виконання поряд зі своєю основною роботою, обумовленою трудовим договором, додаткового обсягу робіт за однією і тією самою професією чи посадою. Суміщення професій (посад) — це виконання працівником поряд зі своєю основною роботою, обумовленою трудовим договором, додаткової роботи за іншою професією, посадою (у межах робочого часу за основною роботою).

Також, відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР «Про порядок і умови суміщення професій (посад)» [16], (яка є чинною на території України на підставі постанови Верховної Ради України «Про порядок тимчасової дії на території України деяких актів законодавства Союзу РСР» [15]), суміщення професій (посад) не встановлюється в тих випадках, коли робота по суміщенню обумовлена трудовим договором (входить до обов'язків працівника), та допускається в межах тієї категорії персоналу, до якої відноситься даний працівник.

Аналіз наказів по театру, на підставі яких встановлювались упродовж 2015-2017 років та I півріччя 2018 року вищезазначені доплати, засвідчив наступне.

Провідному бухгалтеру Ситник І.А. встановлено доплату у розмірі 50 відсотків посадового окладу (тарифної ставки) за збільшення обсягу

виконуваних робіт, пов'язаних з перерахунком індексації та веденням обліку підзвітних осіб. Відповідно до посадової інструкції обумовлено виконання даних обов'язків. На виплату зазначеної доплати (з нарахуваннями) Ситник І.А. спрямовано коштів в сумі 63,35 тис. гривень.

Провідному бухгалтеру Зубенко Н.В. встановлено доплату у розмірі 50 відсотків посадового окладу (тарифної ставки) за збільшення обсягу виконуваних робіт, пов'язаних з веденням реалізаційних операцій. Відповідно до посадової інструкції обумовлено виконання даних обов'язків. На виплату зазначеної доплати (з нарахуваннями) Зубенко Н.В. спрямовано коштів в сумі 62,31 тис. гривень.

Також, провідному бухгалтеру Рушай В.І. встановлено доплату у розмірі 50 відсотків посадового окладу (тарифної ставки) за збільшення обсягу виконуваних робіт, пов'язаних з веденням орендних операцій та операцій по ПДВ, тоді як виконання відповідних видів робіт передбачено її посадовою інструкцією. На виплату зазначеної доплати (з нарахуваннями) Рушай В.І. спрямовано коштів в сумі 56,72 тис. гривень. (Копії посадових інструкцій та реєстр-розрахунок у Додатку 3 до звіту).

Крім того, провідному бухгалтеру Ситник І.А., посада якої відповідно до Випуску 84 ДКХП [31] відноситься до професійної групи «фахівці», встановлено доплату за суміщення посади завідувача квиткового господарства, яка відноситься до професійної групи «керівники». На виплату зазначеної доплати (з нарахуваннями) спрямовано коштів в сумі 31,35 тис. гривень.

Аналогічно, Крижанівській Т.М. провідному майстру сцени (відноситься до професійної групи «професіонали»), надано доплату за суміщення завідувача трупи (відноситься до професійної групи «керівники»). На виплату зазначеної доплати (з нарахуваннями) спрямовано коштів в сумі 72,59 тис. гривень.

Реквізитору Тихій Г.В. (відноситься до професійної групи «технічні службовці»), надано доплату за суміщення гримера (професійна група «робітники»). На виплату зазначеної доплати (з нарахуваннями) спрямовано коштів в сумі 16,76 тис. гривень. (Реєстр-розрахунок доплат за суміщення у Додатку 4 до звіту).

По-друге, не виконання наказів органу управління при визначенні джерела фінансування щодо виплат надбавок керівному складу.

Аудитом дослідження дотримання розпорядчих документів органу управління при встановленні, нарахуванні та виплаті надбавок та доплат до посадових окладів, премій, матеріальної допомоги керівному складу встановлено наступне.

Відповідно до п. 4 постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [18] та п. 3 наказу Міністерства культури і туризму України «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної

тарифної сітки» [29] преміювання керівників установ, закладів та організацій культури, їх заступників, установлення їм надбавок та доплат до посадових окладів, надання матеріальної допомоги здійснюються за рішенням органу вищого рівня у межах наявних коштів на оплату праці (до внесення змін наказом Міністерства культури України від 19.10.2015 №811).

Наказом Управління культури Черкаської обласної державної адміністрації від 20.01.2015 №3, керуючись п. 3 наказу Міністерства культури і туризму України «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки» [29], розглянувши лист – клопотання Театру ім. Т.Г.Шевченка, було встановлено надбавки за високі досягнення у праці, складність, напруженість у роботі з 1 січня 2015 року в розмірі 50 відсотків до посадового окладу Осіпову В.О. – директору Театру ім. Т.Г.Шевченка, та Сіліну Є.О. – заступнику директора Театру ім. Т.Г.Шевченка. Даним наказом передбачено виплати зазначених надбавок проводити за рахунок надходжень, отриманих від госпрозрахункової діяльності театру.

Дослідженням первинних документів з виплати заробітної плати встановлено здійснення витрат на виплату зазначених надбавок директору Осіпову В.О. та заступнику директора Сіліну Є.О. за період з 01.01.2015 по 01.10.2015 за рахунок фінансової підтримки. На виплату зазначеної надбавки (з нарахуваннями) спрямовано коштів в сумі 38,26 тис. гривень. (Реєстр – розрахунок та наказ у *Додаток № 5 до звіту*).

Отже, невідповідність наказів, виданих Театром ім. Т.Г.Шевченка за якими встановлювались окремі доплати, чинному законодавству, та не виконання наказів органу управління призвело до неправомірних витрат коштів фінансової підтримки на загальну суму 341,34 тис. гривень.

Дослідженням первинних документів щодо повноти розрахунків за спожиті комунальні послуги орендарями в Театрі ім. Т.Г.Шевченка встановлено, що оплата за отримані комунальні послуги (електроенергія, тепlopостачання) здійснюється ними на господарський рахунок театру.

Протягом 2015-2018 років театром 6-ти орендарям: ПП Нечепоренко, ПП Маслова, ПП Толоконнікова, ПП «Туроператор Ванапур», ТОВ «Янтар-Принт», ПП Чеберяк, відповідно до укладених договорів, було нараховано за спожиті ними комунальні послуги коштів в сумі 165,31 тис. грн (в т.ч. у 2015 році – 138,92 тис. грн, у 2016 році – 10,94 тис. грн, у 2017 році – 11,08 тис. грн, та протягом січня-липня 2018 року – 4,38 тис. грн), які орендарі в повному обсязі перерахували на господарський рахунок театру.

При цьому, аудитом встановлено, що розрахунки з надавачами комунальних послуг, за спожиті комунальні послуги орендарями, проведено бухгалтерією Театру ім. Т.Г.Шевченка як за рахунок власних доходів, так і за рахунок коштів фінансової підтримки.

Загалом, за рахунок отриманих доходів Театром ім. Т.Г.Шевченка проведено розрахунки з надавачами послуг за спожиті комунальні послуги на загальну суму 91,53 тис. грн, решту проведено за рахунок коштів фінансової підтримки на суму 73,78 тис. грн, (в т.ч. у 2015 році –73,22 тис. грн та протягом січня-липня 2018 року - 0,56 тис. гривень).

Крім того, в приміщенні Театру ім. Т.Г. Шевченка проводяться роботи з реконструкції театру з метою ліквідації наслідків надзвичайної ситуації техногенного характеру внаслідок пожежі, яка сталася 01.07.2015.

Аудитом встановлено, що підрядною організацією, яка виконує роботи з реконструкції приміщення, використовується електроенергія театру.

З опитування головного бухгалтера Сіліної С.Е., проведеного в ході аудиту, підтверджено факт використання електроенергії театру для виконання будівельних робіт підрядником ТОВ «ПМ-АРСЕНАЛ». (Опитування головного бухгалтера в Додатку 6 до звіту).

Дослідженням актів про використану електроенергію, які щомісячно складались та підписувались посадовими особами Театру ім. Т.Г. Шевченка та підрядної організації ТОВ «ПМ-АРСЕНАЛ», встановлено що за 2015-2017 та 9 місяців 2018 року ТОВ «ПМ-АРСЕНАЛ» фактично спожито 34462 кВт електроенергії на суму 75,50 тис. грн, компенсація якої здійснена не була.

Під час аудиту, з метою дослідження даного питання по суті, Управлінням Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області надіслано запит замовнику - Департаменту містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації, на який відповідь не отримано. (Лист-запит в Додатку 7 до звіту).

Відповідно до пункту 8 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України [23], передбачено, що одержувач бюджетних коштів - суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує для їх здійснення кошти бюджету.

Отже, формальні розрахунки потреби у фінансовій підтримці з бюджету та неналежний контроль за її виділенням з боку головного розпорядника створює ризики їх цільового використання та призводить до опосередкованого відшкодування із обласного бюджету видатків, не пов'язаних з виконанням основних завдань програми на суму 149,28 тис.гривень.

Під час аудиту проаналізовано наявну оперативну інформацію, запроваджену між головним розпорядником коштів та їх одержувачами, відповідно до якої перший забезпечує здійснення контролю, а другий звітування про використання за коштами обласного бюджету. Встановлено ряд чинників, які негативно впливають на забезпечення головним розпорядником функцій контролю за діяльністю театрів.

По – перше, щомісячна інформація «Дані щодо забезпеченості по заробітній платі з нарахуваннями», яка подається театрами до Департаменту, не розроблена безпосередньо під складові заробітної плати театрів, тому недостатньо аналітична.

По – друге, головним розпорядником не передбачена відповідальність одержувачів за викривлення та надання недостовірної інформації.

По – третє, відсутність оперативного реагування за фактами використання коштів одержувачами за напрямками, не передбаченими потребою.

Таким чином, неналежний контроль з боку розпорядника коштів, прийняття рішення керівником театру про здійснення стимулюючих виплат при наявності незабезпечення коштами обов'язкових виплат, призвело до додаткових видатків з бюджету на їх фінансування на суму 2027,90 тис.грн, створило передумови використання коштів фінансової підтримки на виплату заробітної плати з порушенням на суму 341,34 тис.грн, та призвело до опосередкованого відшкодування із обласного бюджету видатків на оплату комунальних послуг, не пов'язаних з виконанням основних завдань програми, на суму 149,28 тис.гривень.

V. ВИСНОВКИ

За результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за період з 01.01.2015 по 30.09.2018 встановлено ряд чинників, які вплинули на ефективність її виконання.

По-перше.

Фактичне звітування Театру ім. Т.Г.Шевченко про виконання показників затрат бюджетної програми не забезпечило достовірності.

Спостерігається тенденція затвердження окремих показників продукту та ефективності в обсягах, які значно менше від їх фактичного виконання у попередньому звітному періоді. Тож, при плануванні за таким методом не забезпечено реалістичності показників.

Виконання показників якості через систематичне зменшення плану, не призводить до досягнення суттєвих якісних змін.

По-друге.

Відсутність порядку використання коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки обласним театрам, який би визначав і регулював механізм використання коштів обласного бюджету, передбачених загальним фондом на надання фінансової підтримки обласним театрам, не забезпечує покращення їх основних виробничих і фінансових показників.

По-третє.

Відсутність на законодавчому рівні затверджених типових штатних нормативів, призвела до недосконалого формування штатних розписів, неврахування об'єктивної потреби окремих штатних одиниць, сформувала передумови штучної економії фонду оплати праці.

З наявних станом на дату проведення аудиту вакантних посад в структурі штату театрів, більшість були вакантними протягом всього досліджуемого періоду, або тривалий час.

Фонд заробітної плати (з нарахування) за посадами, відповідно до затверджених штатних розписів, які залишались вакантними, становив по Театру ім.Т.Г.Шевченка 5033,47 тис.грн, з них за постійними протягом всього досліджуемого періоду вакантними посадами - **1684,06** тис. грн, та по Театру ляльок дані суми склали відповідно 1877,96 тис.грн та **1077,74** тис.гривень.

На час проведення реконструкції Театру ім.Т.Г.Шевченка, штатний розпис затверджується та фінансується, без врахування об'єктивної потреби в окремих посадах.

За період з 01.07.2015 по 30.06.2018 затвердження штатних розписів, на підставі яких проведені розрахунки потреби у видатках на заробітну плату за рахунок бюджетних коштів, за умови оптимізації чисельності посад прибиральників, двірника та гардеробників, дало б змогу заощадити фонд оплати праці (з нарахуваннями на заробітну плату) на суму **898,25 тис.гривень**.

Впродовж періоду, що досліджувався, внаслідок оплати праці працівників, які не відповідають кваліфікаційним вимогам за посадаю, здійснено неефективних витрат (з нарахуваннями на заробітну плату) Театром ім.Т.Г.Шевченко в сумі **1929,10 тис.грн** та Театром ляльок в сумі **559,20 тис. гривень**.

По-четверте.

За умов прийняття рішення керівництвом Театру ім.Т.Г.Шевченко про встановлення на початку бюджетного періоду 2016-2017 років надбавок, які не носять обов'язкового характеру, виплату різних премій, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, при незабезпеченні обов'язкових виплат, спрямування додаткових коштів фінансової підтримки в сумі **2027,90 тис.грн** саме на оплату праці з нарахуваннями не забезпечили їх використання в більш ефективний спосіб, та створили ризик використання їх з порушенням.

Невідповідність наказів Театру ім.Т.Г.Шевченко, за якими встановлювались доплати за суміщення професій (посад), за розширення зони обслуговування, або збільшення обсягу виконуваних робіт, чинному законодавству, спричинили необґрунтоване завищення витрат на суму **303,08 тис. гривень**.

Не виконання наказів органу управління при визначенні джерела фінансування щодо виплат надбавок за високі досягнення у праці, складність,

напруженість у роботі керівному складу Театру ім.Т.Г.Шевченко призвело до неправомірних витрат коштів фінансової підтримки на загальну суму **38,26 тис. гривень**.

Формальні розрахунки потреби у фінансовій підтримці з бюджету на оплату комунальних послуг Театром ім.Т.Г.Шевченко та неналежний контроль за її виділенням з боку головного розпорядника, призвели до опосередкованого відшкодування із обласного бюджету видатків, не пов'язаних з виконанням основних завдань програми на суму **149,28 тис.гривень**.

VI. ПРОПОЗИЦІЇ

Обласній раді

1. Розглянути звіт за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за період з 01.01.2015 по 30.09.2018.

2. Затвердити порядок використання коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки обласним театрам, який би визначав і регулював механізм використання коштів обласного бюджету, передбачених загальним фондом на надання фінансової підтримки обласним театрам для покращення їх основних виробничих і фінансових показників.

Департаменту культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської обласної державної адміністрації

1. Затвердження результативних показників бюджетної програми передбачати в обсягах, які не менше від їх фактичного виконання у попередньому звітному періоді.

2. Розробити та подати на затвердження Черкаській обласній раді порядок використання коштів обласного бюджету для надання фінансової підтримки обласним театрам, який би визначав і регулював механізм використання коштів обласного бюджету, передбачених загальним фондом на надання фінансової підтримки обласним театрам.

3. Розробити та затвердити заходи внутрішнього фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, оскільки, організація системи внутрішнього контролю є одним із найбільш ефективних заходів, який дозволить здійснювати суцільне спостереження за фінансовими потоками, своєчасне виявлення та запобігання порушенням, підвищить якість та оперативність прийняття рішень.

VII. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI.
4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014 №80.
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 №928.
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» від 21.12.2016 №1801.
7. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» від 07.12.2017 № 2246-VIII.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 №280/97-ВР.
9. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 №108/95-ВР.
10. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 №504/96-ВР.
11. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIU.
12. Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03. 2004 № 1621-IV.
13. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-XII.
14. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 № 2778.
15. Постанова Верховної Ради України від 12.09.1991 № 1545 «Про порядок тимчасової дії на території України деяких актів законодавства Союзу РСР».
16. Постанова Ради Міністрів СРСР «Про порядок і умови суміщення професій (посад)» від 04.12.1981 № 1145.
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм» від 10.08.2004 № 1017.
18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 №1298.
19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України з

питань оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 22.08.2005 № 790.

20. Постанова Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників закладів культури, яким надано статус академічних» від 03.02.2010 №109.

21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку посад професійних, творчих працівників театрів та посад (спеціальностей) працівників інших специфічних театральних професій» від 23.02.2006 №208.

22. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок виплати доплати за вислугу років, грошової винагороди за сумлінну працю та зразкове виконання трудових обов'язків, надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань професійним творчим працівникам театрів державної та комунальної форми власності» від 14.07.2006 №980.

23. Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.

24. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни» від 19.01.2011 № 148-р.

25. Методичні рекомендації щодо розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затверджені наказом Міністерства економіки України від 04.12.2006 № 367.

26. Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства культури і туризму України від 01.10.2010 № 1150/41 «Про затвердження Типового переліку бюджетної програми та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Культура».

27. Міжгалузеві норми чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі (будівлі управлінь, конструкторські і проектні організації), затвердженої наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 11.05.2004 № 105.

28. Наказ Міністерства культури України від 27.07.2012 № 798 «Про затвердження примірник штатних розписів державних та комунальних театрів».

29. Наказ Міністерства культури України від 18.10.2005 № 745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки».

30. Наказ Міністерства культури України від 18.11.2014 № 999 «Про внесення зміни до наказу Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005 № 745».

31. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуску 84 «Діяльність у галузі драматичного мистецтва та інша розважальна діяльність», затверджений наказом Міністерства культури і мистецтв України від 04.02.2000 №32.

32. Наказ Головки КРУ України від 15.12.2005 № 444 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм».

33. Рішення Черкаської обласної ради від 21.01.2015 № 36-1/VI «Про обласний бюджет на 2015 рік».

34. Рішення Черкаської обласної ради від 29.12.2015 №2-3/VII «Про обласний бюджет на 2016 рік».

35. Рішення Черкаської обласної ради від 23.12.2016 №11-2/VII «Про обласний бюджет на 2017 рік».

36. Рішення Черкаської обласної ради від 22.12.2017 № 19-22/VII «Про обласний бюджет на 2018 рік».

37. Рішення Черкаської обласної ради від 21.12.2007 № 14-2/V «Про внесення змін до рішення обласної ради від 08.04.2000 №15-11 «Про встановлення персональних стипендій до пенсій і зарплат народним артистам України».

38. Рішення Черкаської обласної ради від 28.12.2012 № 19-20/VI «Про внесення змін до рішення обласної ради від 08.04.2000 №15-11 «Про встановлення персональних стипендій до пенсій і зарплат народним артистам України».

39. Статути Комунального закладу «Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т.Г.Шевченка Черкаської обласної ради» від 21.12.2010 №232-р, від 16.09.2016 №8-26/УП, від 31.05.2017 №149-р.

40. Статути Комунального закладу «Черкаський академічний театр ляльок Черкаської обласної ради» від 30.04.2010 №63-р, від 16.09.2016 №8-27/УП, від 31.05.2017 №144.

41. Люта Н.Г. Аналіз стану виконання бюджетної програми // УДК. 55 (1/9).

42. Буряк Я.В. Аналіз стану виконання державних цільових програм в Україні // УДК 338,24.

43. Шумський В.М., Діхтерьова В.В. Економіка, організація управління // Фінанси України. – 2015. - №7. – С. 58.

44. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський облік на підприємствах України з різними формами власності: Навчальний посібник. -К. : А. С. К. -1998. -784с.

ПРОТОКОЛ
узгодження аудиторського звіту
за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетної
програми «Фінансова підтримка театрів» за період з 01.01.2015 по
30.09.2018

Довганюк Оксана Анатоліївна - начальник відділу контролю у соціальній галузі та сфері культури Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області

Шабатін Олександр Олексійович - директор Департаменту культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської обласної державної адміністрації

розглянули та обговорили аудиторський звіт

складений за результатами державного фінансового аудиту виконання
бюджетної програми «Фінансова підтримка театрів» за період з
01.01.2015 по 30.09.2018

За результатами розгляду аудиторського звіту: _____

без зауважень

Начальник відділу контролю у соціальній галузі та сфері культури Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області

О.А. Довганюк

« 16 » травня 2018 року

Директор Департаменту культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської обласної державної адміністрації

О.О.Шабатін

« 16 » травня 2018 року